

DE BASIS VOOR EEN GEZONDE BIGGENOPFOK

Wat beïnvloedt de afweer
van biggen tijdens
de biggenopfokperiode?

Voor een gezonde biggenopfok is
een goede afweer tegen
infectieziekten van levensbelang.

Waarom is
biestmanagement
zo belangrijk?

Welke voordelen biedt
een goed gekozen
vaccinatiestrategie?

Dit kernachtige **KENNISDOCUMENT** biedt u praktische handvatten voor een succesvolle, gezonde biggenopfok.

**Gezonde biggenopfok
begint met een
goede afweer**

Goede afweer bij een big ontstaat door:

1. Vitaliteit en het eigen vermogen van de big om afweer op te bouwen (immuuncompetentie)
2. Biest dat de big van de zeug meekrijgt
3. De big aan zo min mogelijk stressfactoren uit de omgeving bloot te stellen
4. Een juiste vaccinatiestrategie

Hoe vitaler de big, hoe beter de afweer.

Een vitaal geboren big kan beter en sneller afweer opbouwen. Een vlot werpproces zorgt voor meer vitale biggen. Waar kunt u tijdens het werpproces op letten?

Voor de worp

Controleer de zeug op:

- Voeropname
- Beschadigingen
- Conditie
- Immuunstatus (vaccinatieschema, ResPig)

Zorg voor een goede watergift.

- Voldoende per minuut, geef extra water rondom biggen
- Goede kwaliteit van het water
- Schone drink/voerbak

Een goede voorbereiding is het halve werk!

- Zorg dat handschoenen, glijmiddel, water, zeep en andere hulpmiddelen klaarliggen
- Werk hygiënisch. Reinig, gebruik schone handschoenen en gebruik steriel glijmiddel
- Werk rustig
- Voel voorzichtig op en werk met de perswee mee

Zorg ervoor dat uw medewerkers dezelfde werkwijze hanteren! Werk protocollair.

Tijdens de worp

Kom in actie zodra...

- Het werpen langer dan 5 uur duurt
- Biggen droog zijn
- De interval tussen de geboorte van biggen langer dan 30 minuten is
- De nageboorte uitblijft

Immuuncompetentie is het vermogen van de big om zelf weerstand op te bouwen na vaccinatie of infecties. Vanaf 70 dagen dracht (in de baarmoeder) begint de opbouw van eigen afweer. Het vermogen wordt geleidelijk aan beter en is rond/vanaf 14 dagen leeftijd goed.

Dat is weergegeven in onderstaande grafiek.

Immuuncompetentie

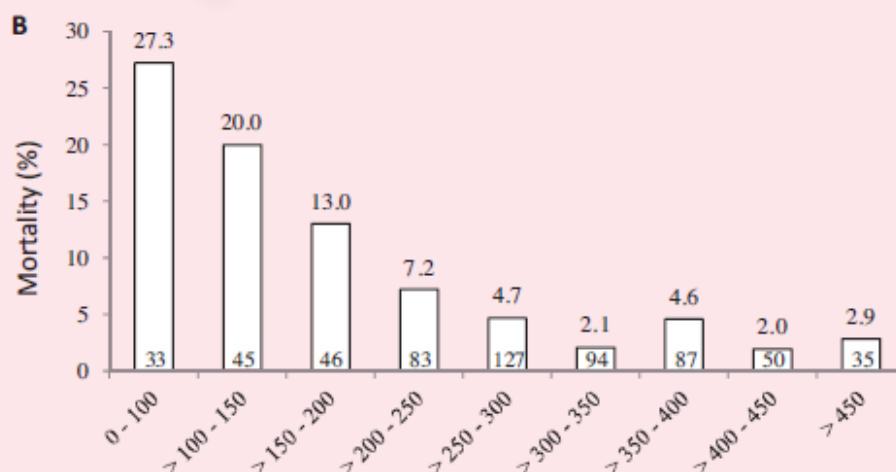

**Gezonde biggenopfok
vraagt om
biestmanagement**

Na de geboorte is een snelle biestopname van levensbelang. Jonge biggen krijgen weerstand via antistoffen uit de biest van de zeug. Voor een optimale start moet een big snel en voldoende biest opnemen.

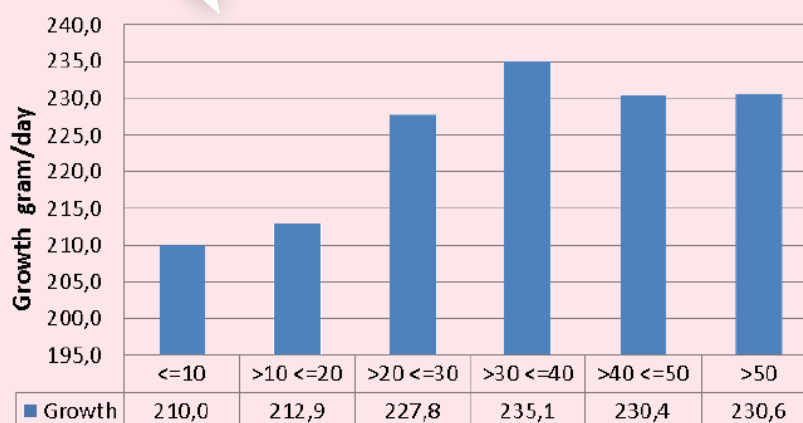
Biestopname in relatie tot sterfte:

Een big die minder dan 200 gram biest opneemt, heeft meer kans om te sterven.

Bron:
Ferrari et al 2014

Biestopname in relatie tot groei:

Biggen met een lagere IgG waarde in het bloed (= biestopname), groeien minder tot aan het spenen.

Bron:
R. Jansen,
ForFarmers Hendrix

Uitdaging: alle biggen van een optimale biestopname voorzien

- Voorkom verkleumde biggen
 - **Gebruik strooisel**
 - **Hang een lamp achter de zeug tijdens werpen**
 - **Droog biggen en plaats ze direct onder de lamp**
- Houd toezicht tijdens het werpen; leid de zeugen eventueel in met Planate
- Laat de biggen bij voorkeur de eerste 24 uur bij de eigen moeder zogen
- Pas bij grote tomen de eerste 24 uur 'split suckling' toe
- Leg zo min mogelijk over en hanteer een zorgvuldig overlegbeleid
 - **Leg zware biggen over in plaats van lichte of middengewicht biggen**
 - **Leg de biggen bij een oudere worps zeug**

De duur van de weerstand die een big meekrijgt via de biest van de zeug is verschillend per ziekte. De afweer voor bijvoorbeeld griep, App, Glässer en snuffelziekte (AR) berust vooral op antistoffen die via de biest doorgegeven worden aan de biggen. Voor PRRS en Mycoplasma is dit anders: de biggen krijgen weinig bescherming mee via de biest en kunnen daardoor snel na de geboorte al ziek worden.

Maternale afweer

De afweer die een big meekrijgt van zijn moeder verschilt per ziekte en neemt af als de big ouder wordt.

**Gezonde biggenopfok
is gebaat bij
stressreductie**

Stress heeft een negatief effect op de opbouw van de afweer en verhoogt de ziektekans. Het is dan ook zaak om stress bij biggen zoveel mogelijk te reduceren. Biggen ervaren in de eerste weken meerdere stressmomenten:

Stress kort na de geboorte

- Vechten om de uier
- Onvoldoende melkgift van de zeug
- Omgevingstemperatuur
- Koudeval door afwijkend stalklimaat

Stress tijdens behandelingen

- Oppakken
- Staartjes branden
- Oornummering
- Toedienen ijzer

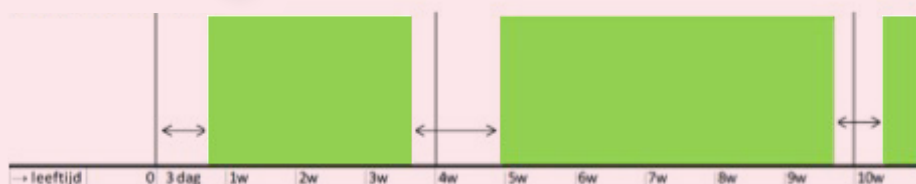
En soms ook nog bij:

- Tandjes slijpen/knippen
- Castreren
- Antibiotica toedienen

Stress rond het spenen en opleg

- Wegvallen van moeder en moedermelk
- Eerste transport
- Andere huisvesting
- Andere hokgenoten
- Voerovergangen

Stressvrije momenten

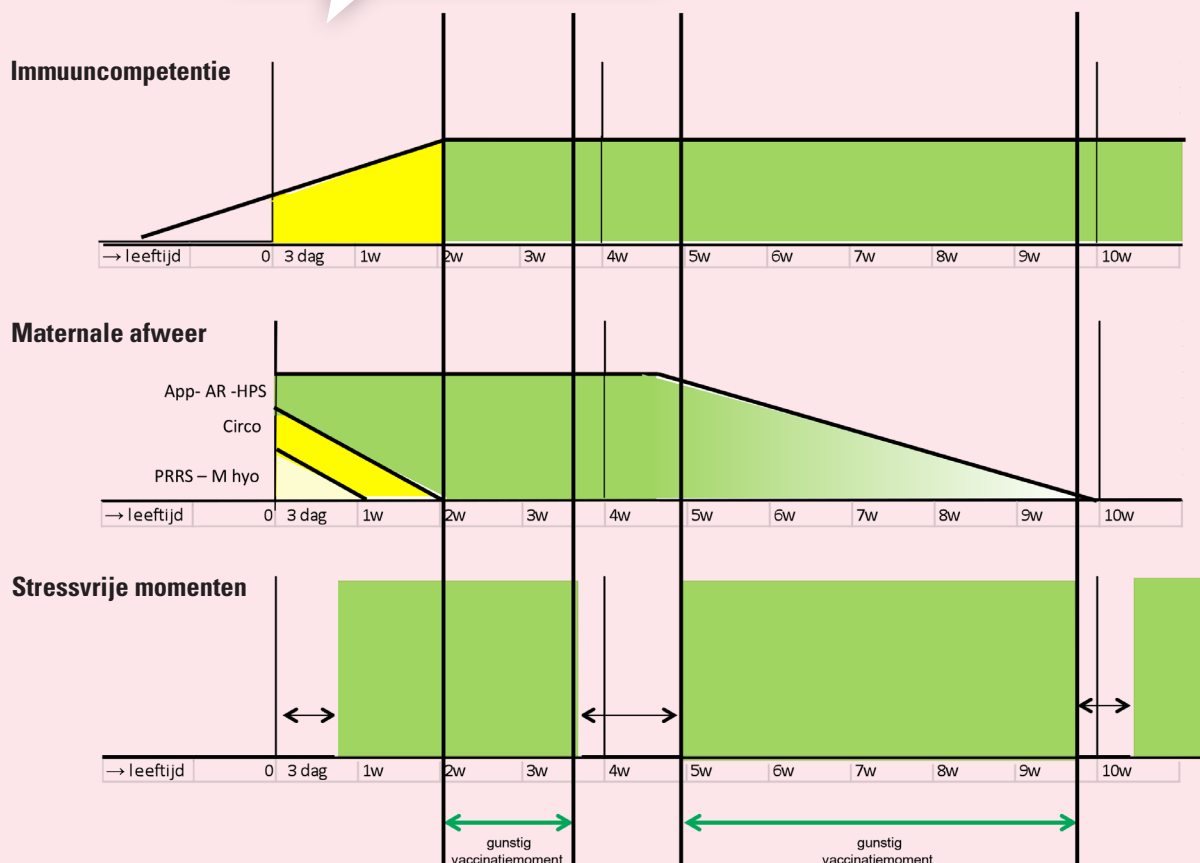
**Gezonde biggenopfok
kan niet zonder een
vaccinatiestrategie**

Waar biggen *passieve* immuniteit verkrijgen via het moederdier (biest), is *actieve* immuniteit juist het gevolg van een infectie of vaccinatie. Ziekte veroorzaakt grote economische schade door groeiremming, hogere voederconversie en meer uitval.

Voorkomen is beter dan genezen.
Een goede vaccinatiestrategie helpt om de biggen te beschermen en draagt bij aan een gezonde biggenopfok.
Een goede vaccinatiestrategie kenmerkt zich door op het juiste moment te vaccineren, rekening houdend met de immunocompetentie, maternale afweer en stressvrije momenten van de big.

Wanneer vaccineren?

Het afweersysteem (immuunsysteem) van de pasgeboren big is bij de geboorte wel ver ontwikkeld, maar nog niet volgroeid. Daarom worden vaccinaties vóór de 2 weken leeftijd meestal niet gegeven en zijn meestal ook niet nodig. De afweerstoffen die een big meekrijgt van zijn moeder beïnvloeden de vaccinatie waardoor deze pas gegeven kan worden als de afwerfstof titers laag genoeg zijn. Als laatste beïnvloedt ook stress de vaccinatie negatief. Daarom vaccineren we liever niet in de week rondom spenen en rondom de opleg als vleesvarken. Biggenvaccinaties worden daarom bij voorkeur gegeven op een leeftijd van 2 tot 3 weken en/of 5 tot 9 weken.

Algemeen: wanneer moet een vaccinatie gegeven worden:

- Probeer minimaal 2 weken vóór de infectieziekteproblemen optreden te vaccineren
- Vaccineer niet tijdens stressmomenten, zoals tijdens het spenen
- Vaccineer bij voorkeur vanaf het moment dat het big het volledige vermogen heeft om weerstand op te bouwen (+/- vanaf 2 weken)
- Vaccineer op een moment dat de verkregen afweer via de biest de vaccinatie niet verstoort

Specifiek: vaccinatie tegen circovirus en *Mycoplasma hyopneumoniae* kan met een combinatievaccin op 3 weken leeftijd en voor het spenen.

Indien de infectiedruk voor *Mycoplasma* hoog is, kan een vroege vaccinatie tegen *Mycoplasma hyopneumoniae* uitkomst bieden. Een vaccinatie tegen PRRS, voor het beschermen van de biggen in de biggenopfokperiode, kan vanaf 2 weken leeftijd worden ingezet.

Vaccinaties voor App en Glässer worden in de regel na het spenen ingezet bij biggen. Overleg altijd met uw dierenarts welke vaccinatiestrategie het beste bij uw bedrijfssituatie past.